

Załącznik
do Uchwały Nr *V/34*/2015
Rady Powiatu Sępoleńskiego
z dnia 16 marca 2015 r.

Program postępowania naprawczego dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2015-2017

Powiat Sępoleński

Sępólno Krajeńskie, marzec 2015 roku

1 Wstęp	3
2 Wprowadzenie	4
3 Analiza stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego	7
3.1 Dochody, wydatki, przychody i rozchody budżetu Powiatu w latach 2012 – 2014	7
3.2 Zobowiązania Powiatu Sępoleńskiego	16
3.3 Przyczyny zagrożenia realizacji zadań publicznych	19
3.4 Przyczyny programu postępowania naprawczego	20
4 Plan przedsięwzięć naprawczych z harmonogramem ich wprowadzania	21
4.1 Działania zmierzające do poprawy finansów Powiatu podejmowane przez Władze Powiatu przed rozpoczęciem opracowania programu postępowania naprawczego	21
4.2 Plan przedsięwzięć naprawczych	22
4.3 Harmonogram wprowadzania działań naprawczych	29
5 Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania	32
5.1 Efekty finansowe sprzedaży majątku	32
5.2 Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa	32
5.3 Efekty finansowe zmniejszenia wydatków majątkowych	32
5.4 Efekty finansowe oszczędności w wydatkach osobowych	33
5.5 Efekty finansowe oszczędności w wydatkach rzeczowych	35
5.6 Efekty finansowe pozostałych oszczędności	37
5.7 Podsumowanie efektów finansowych przedsięwzięć naprawczych	38
6 Prognoza budżetu Powiatu Sępoleńskiego do roku 2026	40
6.1 Założenia przyjęte do prognozy budżetu	40
6.2 Wyniki prognozy budżetu	42
7 Spis załączników, tabel i rysunków	43
7.1 Spis załączników	43
7.2 Spis tabel	43
7.3 Spis rysunków	43

Przedmiotem niniejszego opracowania jest projekt programu postępowania naprawczego dla Powiatu Sępoleńskiego, zgodnie z wymogami art. 240a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U, 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami art. 240a ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała program postępowania naprawczego na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych.

Ileokroć w niniejszym dokumencie jest mowa o programie postępowania naprawczego, programie naprawczym lub planie naprawczym, należy przez to rozumieć program postępowania naprawczego, zgodnie z zapisami art. 240a ustawy o finansach publicznych.

2 Wprowadzenie

W ostatnich latach sytuacja finansowa Powiatu uległa pogorszeniu. Wysoki poziom zadłużenia, skutkujący dużymi wydatkami na spłaty odsetek oraz wysokie spłaty rat kapitałowych kredytów i wykup obligacji, zmusiły Zarząd Powiatu do wprowadzenia od początku 2014 roku maksymalnych oszczędności przy zachowaniu pełnej realizacji zadań nałożonych na Powiat, wynikających z przepisów prawa.

Ponadto wzrastający do 2014 r. poziom wydatków, przy ograniczonych możliwościach zwiększenia dochodów skutkował ujemnymi saldami dochodów i wydatków budżetu. Widoczna jest także wyższa dynamika wzrostu wydatków bieżących w porównaniu ze wzrostem dochodów bieżących w latach 2012-2013. Przyczyną wzrostu wydatków był wzrost cen materiałów i usług, **ponadto wystąpiły nowe wydatki wynikające z sytuacji, na które Powiat nie miał wpływu a wynikały one z błędów legislacyjnych (karty pojazdów, odszkodowania wynikające z wyroków sądowych dotyczących szpitala za okres gdzie organem prowadzącym tą jednostkę był Wojewoda). Powiat widząc zagrożenie wynikające z błędów legislacyjnych 15 maja 2013 roku wnioskował do Regionalnej Izby Obrachunkowej o wystąpienie do Sejmu RP w sprawie dokonania zmian *de lege ferenda* w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) w zakresie art.242, ust. 2 cytowanej ustawy, polegających na zwolnieniu jednostek samorządu terytorialnego z zaliczania na wydatki bieżące kar i odszkodowań, wynikających z błędów legislacyjnych i związanych z nimi wyrokami sądów, na których jest nie miała wpływu.**

Skutkiem pogarszającego się stanu finansów Powiatu było zaplanowanie budżetu na 2014 rok z przeszacowanymi dochodami budżetu oraz z niedoszacowanymi wydatkami budżetowymi. W budżecie na 2014 rok zaplanowano dochody ze sprzedaży majątku, w kwocie 2.700.000,00 zł, między innymi majątku, na którym Powiat wykonywał zadania nałożone na Powiat z mocy prawa. Wydatki niedoszacowano natomiast na kwotę 1.755.957,00 zł, głównie dotyczyły one jednostek oświatowych w paragrafach dotyczących wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń wynikających z zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych dla poszczególnych szkół. Ponadto niezaplanowano wydatków na odszkodowania z tytułu kart pojazdów. W trakcie roku 2014 dokonano zmian w planie dochodów zmniejszając dochody ze sprzedaży majątku o kwotę 1.000.000,00 zł oraz zwiększając wydatki dla jednostek realizujących zadania w zakresie oświaty o kwotę 1.407.957,00 zł osiągając na etapie planu wymagane wskaźniki spłaty zadłużenia. Pomimo obniżenia planu na koniec 2014 roku nie osiągnięto planowanych dochodów ze sprzedaży majątku na kwotę 1.692.556,03 zł co spowodowało przekroczenie dopuszczalnych wskaźników spłaty zadłużenia. Starostwo Powiatowe nigdy nie zaciągało kredytu restrukturyzacyjnego. Na koniec 2014 roku dług Powiatu w wysokości 21.249.626,70 zł stanowił 40% w stosunku do wykonanych dochodów. **Główną przyczyną zaistniałej sytuacji finansowej Powiatu Sępoleńskiego była realizacja inwestycji w latach 2011-2014 dotyczącej „Rozbudowy z przebudową Szpitala Powiatowego im. dr A.**

Gacy i dr J. Łaskiego NZOZ w Więcborku w celu dostosowania zakładu opieki zdrowotnej do obowiązujących przepisów prawa”, bez udziału środków zewnętrznych. Wydatki poniesione na ten cel w w/w latach wyniosły 3.148.854,53 zł, natomiast koszt tej inwestycji w tych samych latach wyniósł 11.643.950,24 zł. Aby sfinansować to zadanie Powiat zmuszony był do sprzedaży wierzytelności, co skutkowało zwiększeniem długu Powiatu o 10.284.629,90 zł. Realizacja w/w zadania była niezbędna ze względu na konieczność dostosowania szpitala do standardów unijnych. Przystosowanie szpitala do wymogów UE było i jest ogromnym obciążeniem budżetu Powiatu, którego planowana wielkość dochodów wynosi około 54 mln zł. W latach 2012-2014 wypracowano nadwyżkę operacyjną. Projekt budżetu Powiatu na 2015 rok zakłada również nadwyżkę operacyjną, która wg projektu przesłanego do RIO 15 listopada 2014 roku stanowi kwotę 429.256,00 zł wynikającą z różnicy między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Jedyną przeszkodą do uchwalenia budżetu na 2015 rok przez Radę Powiatu Sępoleńskiego w ustawowym terminie są planowane wskaźniki łącznej spłaty zobowiązań Powiatu, które są wyższe od dopuszczalnych wskaźników spłaty zobowiązań. Następstwem tego jest podjęcie uchwały nr 9/III/2015 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 4 lutego 2015 roku w sprawie wezwania Powiatu Sępoleńskiego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego zgodnie z art. 240a ustawy o finansach publicznych.

W trakcie prac nad programem postępowania naprawczego okazało się, że objęcie działaniami naprawczymi okresu trzech lat tj. 2015-2017 zapewni spełnienie w kolejnych latach warunku określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Już w 2014 roku Władze Powiatu podjęły działania mające na celu poprawę sytuacji finansowej Powiatu. Główne założenia programu naprawczego uwzględniające już podjęte działania to:

1. Osiągnięcie dochodów ze sprzedaży majątku w 2015 roku w kwocie 1.700.000,00 zł.
2. Zwiększenie dochodów Powiatu z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa.
3. Wprowadzenie oszczędności w wydatkach majątkowych – dopasowanie ich do możliwości finansowych Powiatu, oraz niepodejmowanie nowych inwestycji finansowanych kredytem.
4. Wprowadzenie oszczędności w wydatkach osobowych, oszczędności te zaproponowano w kilku kategoriach:
 - oszczędności wydatków związane ze zmniejszeniem zatrudnienia,
 - oszczędności związane z zamrożeniem wydatków na wynagrodzenia i pochodne z wyjątkiem jednostek oświatowych,
 - oszczędności związane w obniżeniem wynagrodzeń od 2014 roku kadrze kierowniczej (Starosta, V-ce Starosta, Skarbnik),
 - oszczędności z tytułu zmniejszenia funduszu motywacyjnego w Powiatowym

Urzędzie Pracy.

5. Wprowadzenie oszczędności w wydatkach rzeczowych, oszczędności te zaproponowano w dwóch kategoriach:
 - oszczędności związane z zamrożeniem wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, usług remontowych, pozostałych usług oraz pozostałych wydatków, na poziomie 2014 roku,
 - oszczędności związane z redukcją wydatków na materiały poprzez likwidację dystrybutora wody, na usługi remontowe poprzez utworzenie ekipy remontowej składającej się z pracowników zatrudnionych na roboty publiczne, zmiana operatora pocztowego w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz powierzenie obsługi bhp pracownikowi PUP.
6. Oszczędności związane z likwidacją służbowych telefonów komórkowych 7 sztuk w Starostwie Powiatowym.
7. Wprowadzenie oszczędności na wydatkach na promocję Powiatu.
8. Obniżenie od 2014 roku wysokości diet Radnych (uchwalono w 2014 roku) oraz ich zamrożenie na latach 2015-2017.
9. Redukcja wydatków na dotacje dla gminnych spółek wodnych.
10. Redukcja wydatków na dotacje dla stowarzyszeń.

W latach objętych programem postępowania naprawczego wydatki majątkowe zostaną znacząco zredukowane. W 2015 roku wielkość tych wydatków będzie jeszcze wysoka z uwagi na konieczność zakończenia rozpoczętych inwestycji. Brak ich kontynuacji doprowadziłby do dewastacji majątku Powiatu, część tego majątku przy braku kontynuacji inwestycji stałaby się nieużyteczna. W latach 2016-2017 planowane będą inwestycje z udziałem środków zewnętrznych. Oszczędności te w latach 2016-2017 wyniosą 2.246.556,00 zł (do wyliczenia przyjęto średnią wartość wykonanych inwestycji w latach 2012-2014, która wyniosła 3.598.628,26 zł).

Łączny efekt działań naprawczych został oszacowany na wartość 6.897.350,33 zł w okresie 2015-2017, co szczegółowo omówiono w pkt. 5 opracowania i zaprezentowano w tabeli 15 na str. 39.

Przy przyjętych założeniach budżet Powiatu będzie spełniać w każdym roku prognozy warunek określony w art. 242 ust.1 ustawy o finansach publicznych, ale w latach 2015-2017 nie będzie spełniać warunku określonego w art.243 ustawy. Od 2018 roku warunki określone w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych będą spełniane.

Do programu postępowania naprawczego dołączono nowy projekt budżetu na 2015 rok oraz projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej, w których uwzględniono zmiany jakie zaszły od 15 listopada 2014 roku oraz wynikające z projektu programu postępowania naprawczego.

3 Analiza stanu finansów Powiatu Sępoleńskiego

3.1 Dochody, wydatki, przychody i rozchody budżetu Powiatu w latach 2012 - 2014

W latach 2012-2014 dochody Powiatu kształtowały się następująco:

W 2013 roku dochody wzrosły o 1,18% w stosunku do 2012r., przy czym dochody bieżące wzrosły o 2,85%, a majątkowe zmalały o 26,22% ze względu na brak majątku Powiatu, który mógł być przeznaczony do sprzedaży. W tym samym okresie wydatki ogółem wzrosły o 1,21% z czego wydatki bieżące wzrosły o 4,35% a wydatki majątkowe spadły o 21,52%. Wzrost wydatków bieżących szybszy o 1,5% niż dochodów bieżących przyczynił się do wzrostu deficytu o 1,5%.

W 2014 r. dochody wzrosły o 3,73% w stosunku do 2013 r. przy czym dochody bieżące wzrosły o 2,03%, a majątkowe o 42,89% ze względu na starania Powiatu o środki zewnętrzne. W analogicznym okresie wydatki wzrosły o 2,73%, z czego wydatki bieżące wzrosły tylko o 0,59% z uwagi na wprowadzenie w 2014r. maksymalnych oszczędności zakładając pełną realizację nałożonych zadań z mocy prawa. Zaś wydatki majątkowe wzrosły o 23,25% z uwagi na pozyskanie na ich finansowanie środków zewnętrznych. Deficyt zmalał o 18,09%.

Tabela 1. Dochody i wydatki Powiatu w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

	2012	2013	2014
Dochody	50 047 061,23	50 642 556,29	52 535 823,41
bieżące	47 185 848,14	48 531 599,87	49 519 352,16
majątkowe	2 861 213,09	2 110 956,42	3 016 471,25
Wydatki	52 461 350,34	53 094 135,37	54 544 902,86
bieżące	46 086 390,52	48 091 259,60	48 378 754,40
majątkowe	6 374 959,82	5 002 875,77	6 166 148,46
Saldo	-2 414 289,11	-2 451 579,08	-2 009 079,45
Dochody bieżące minus wydatki bieżące	1 099 457,62	440 340,27	1 140 597,76

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Największą pozycją w dochodach budżetu Powiatu są subwencje (oświatowe, wyrównawcze, równoważące) otrzymywane z budżetu centralnego - w latach 2012 -2014 stanowiły odpowiednio 45,84%, 46,01%, 44,24% dochodów ogółem. Dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej stanowiły w analizowanym okresie od 10,75% do 11,32% dochodów ogółem. Dotacje te w rzeczywistości jedynie „przepływają” przez budżet - Władze Powiatu nie mają możliwości wykorzystania tych kwot na inne cele niż określone w dotacji. Znaczącą pozycją w dochodach budżetu w latach 2012 - 2014 były także udziały w dochodach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych - stanowiły one od 6,69% do 7,38% wszystkich dochodów. Ponadto duży udział w dochodach budżetu miały wpływy z usług - od 8,74% do 10,80%.

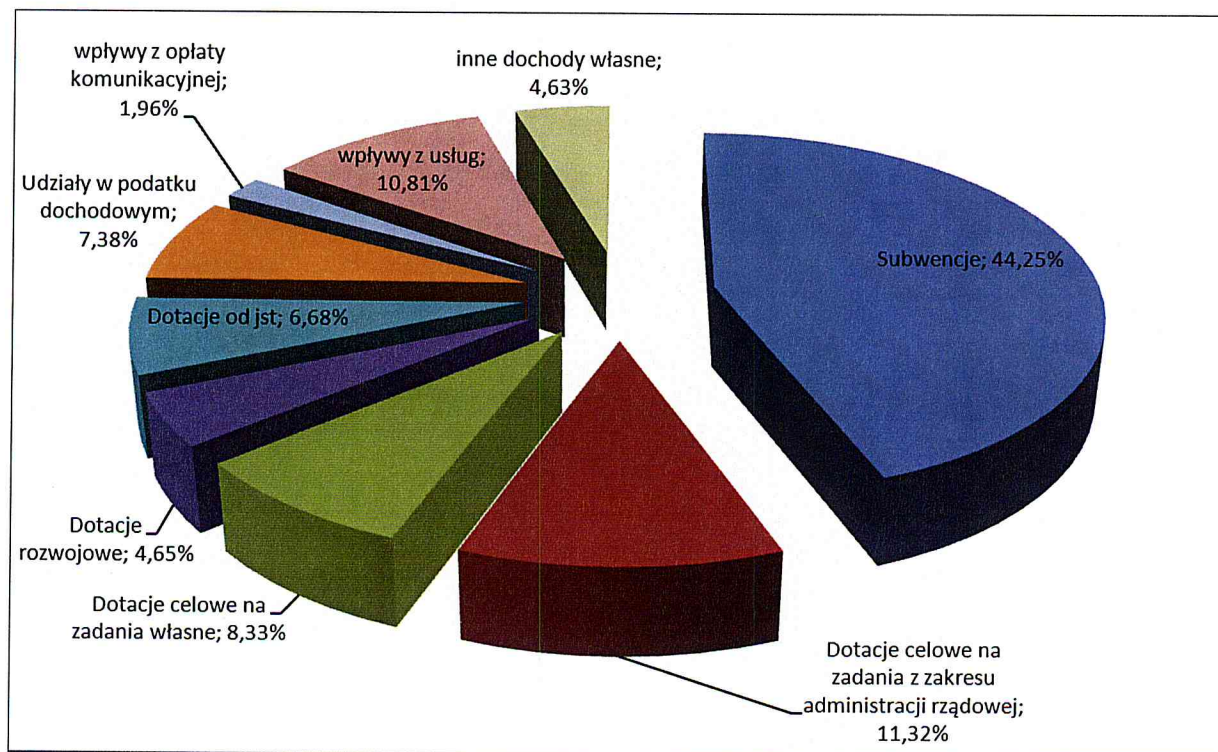
Tabela 2. Główne źródła dochodów Powiatu w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

Źródło dochodów	2012	udział % do dochodów ogółem	2013	udział % do dochodów ogółem	2014	udział % do dochodów ogółem
Subwencje	22 944 591,00	45,85%	23 302 754,00	46,01%	23 244 755,00	44,25%
Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	5 381 213,28	10,75%	5 744 919,27	11,34%	5 947 466,22	11,32%
Dotacje celowe na zadania własne	3 072 746,88	6,14%	3 038 533,60	6,00%	4 377 739,00	8,33%
Dotacje rozwojowe	2 816 447,23	5,63%	2 135 748,78	4,22%	2 444 423,39	4,65%
Dotacje od jst	3 245 258,13	6,48%	3 909 535,28	7,72%	3 508 404,46	6,68%
Udział w podatku dochodowym	3 332 494,26	6,66%	3 647 195,61	7,20%	3 877 099,25	7,38%
Pozostałe dochody w tym:	9 254 311,45	18,49%	8 863 869,75	17,50%	9 135 936,09	17,39%
wpływy z opłaty komunikacyjnej	918 867,30	1,84%	1 045 520,54	2,06%	1 029 001,25	1,96%
wpływy z usług	4 378 575,64	8,75%	5 019 680,05	9,91%	5 676 681,07	10,81%
inne dochody własne	3 956 868,51	7,91%	2 798 669,16	5,53%	2 430 253,77	4,63%
Razem	50 047 061,23	100,00%	50 642 556,29	100,00%	52 535 823,41	100,00%

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Strukturę dochodów Powiatu w 2014 r. zaprezentowano na wykresie.

Rysunek 1. Struktura dochodów Powiatu w 2014 r.

Źródło: Analizy własne, na podstawie sprawozdań budżetowych Powiatu Sępoleńskiego

Aż 89,31% - 92,60% dochodów było ewidencjonowanych w siedmiu działach klasyfikacji budżetowej. Największa część dochodów była ewidencjonowana w dziale 758 - różne rozliczenia, w którym są ujmowane subwencje (w tym dziale nie było innych źródeł dochodów w latach 2012 - 2014). Drugim działem, pod względem dochodów był dział 852 - pomoc społeczna, gdzie największą pozycję dochodów stanowiły wpływy z dotacji celowej. Natomiast trzecim działem, pod względem wielkości dochodów był dział 756 - dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

O wartości dochodów w tym dziale decydują dochody z udziału Powiatu w podatku dochodowym od osób fizycznych (76% dochodów działu w latach 2012-2014) oraz wpływy z opłaty komunikacyjnej (24% dochodów działu w latach 2012-2014).

W dziale 852 - pomoc społeczna, największą pozycję dochodów stanowiły wpływy z dotacji celowych otrzymanych na realizację zadań własnych Powiatu (odpowiednio 60,54%, 58,55%, 53,76% dochodów w latach 2012 - 2014 - ich udział spadał corocznie) oraz wpływy z usług (37,40%, 39,96%, 45,43% dochodów w latach 2012 - 2014 - ich udział w dochodach działu rósł corocznie).

W kolejnym dziale pod względem wielkości dochodów (754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - od 5,53%, przez 6,08%, do 5,97% dochodów w latach 2012 - 2014), dominują dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat - z przeznaczeniem na pokrycie wydatków funkcjonowania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. W analizowanym okresie dochody z tego tytułu stanowiły od 95% do 100% dochodów działu.

W ostatnim, najważniejszym pod względem dochodów dziale (853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej odpowiednio 3,62%, 4,90%, 5,62% dochodów budżetu w latach 2012,2013,2014) dominują środki z UE na realizację programów związanych ze zmniejszeniem bezrobocia.

Powiat ma ograniczone możliwości wpływu na pozyskiwanie dochodów ze względu na uregulowania ustawowe dotyczące źródeł dochodów.

Tabela 3. Zestawienie dochodów Powiatu według działów, w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

Dział	2012	udział % do dochodów ogółem	2013	udział % do dochodów ogółem	2014	udział % do dochodów ogółem
010 - Rolnictwo i łowiectwo	2 600,00	0,01%	-	0,00%	-	0,00%
020 - Leśnictwo	213 777,42	0,43%	223 361,64	0,44%	218 466,71	0,42%
600 - Transport i łączność	1 566 532,96	3,13%	1 485 085,44	2,93%	2 756 149,73	5,25%
630 - Turystyka	13 210,00	0,03%	4 991,28	0,01%	13 985,95	0,03%
700 - Gospodarka mieszkaniowa	1 216 678,90	2,43%	1 135 936,47	2,24%	769 818,54	1,47%
710 - Działalność usługowa	573 838,13	1,15%	855 554,44	1,69%	873 572,43	1,66%
750 - Administracja publiczna	2 140 411,07	4,28%	799 199,77	1,58%	772 794,74	1,47%
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	-	0,00%	-	0,00%	49 794,74	0,09%
752 - Obrona narodowa	4 000,00	0,01%	3 999,24	0,01%	4 000,00	0,01%
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 768 691,35	5,53%	3 081 072,52	6,08%	3 139 127,26	5,98%
756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	4 417 000,22	8,83%	4 850 001,19	9,58%	5 070 841,00	9,65%
758 - Różne rozliczenia	22 944 591,00	45,85%	23 302 754,00	46,01%	23 244 755,00	44,25%
801 - Oświata i wychowanie	578 496,07	1,16%	403 871,55	0,80%	598 652,80	1,14%
851 - Ochrona zdrowia	2 191 851,06	4,38%	2 092 334,63	4,13%	2 081 628,10	3,96%
B52 - Pomoc społeczna	8 997 970,43	17,98%	9 360 166,76	18,48%	9 424 624,66	17,94%
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 813 170,45	3,62%	2 485 604,68	4,91%	2 952 931,14	5,62%
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	515 051,83	1,03%	509 667,65	1,01%	507 935,89	0,97%
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	102 400,34	0,20%	53 946,31	0,11%	70 730,67	0,13%
Razem	50 047 061,23	100,00%	50 642 556,29	100,00%	52 535 823,41	100,00%

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Wykazane wydatki w dziale ochrona zdrowia dotyczą realizacji inwestycji w latach 2011-2014 dotyczącej „Rozbudowy z przebudową Szpitala Powiatowego im. dr A. Gacy i dr J. Łaskiego NZOZ w Więcborku w celu dostosowania zakładu opieki zdrowotnej do obowiązujących przepisów prawa”, bez udziału środków zewnętrznych. Wydatki poniesione na ten cel w w/w latach wyniosły 3.148.854,53 zł, natomiast w latach 2012-2014 wynosiły 3.111.263,25 zł. Koszt tej inwestycji w latach 2011-2014 wyniósł 11.643.950,24 zł. Aby sfinansować to zadanie Powiat zmuszony był do sprzedaży wierzytelności, co skutkowało zwiększeniem długu Powiatu o 10.284.629,90 zł. Realizacja w/w zadania była niezbędna ze względu na konieczność dostosowania szpitala do standardów unijnych. Przystosowanie szpitala do wymogów UE było i jest ogromnym obciążeniem budżetu Powiatu, którego planowana wielkość dochodów wynosi około 54 mln zł.

W analizowanym okresie, uzyskane dochody w największej części były przeznaczane na wynagrodzenia i pochodne. Udział wynagrodzeń (w tym dodatkowych wynagrodzeń rocznych), oraz wydatków na ZFŚS stanowił w latach 2012 - 2014 odpowiednio 56,48%, 57,44%, 56,21% wydatków budżetu.

Drugą dużą grupą wydatków były wydatki rzeczowe, które stanowiły w analizowanym okresie odpowiednio 27,17%, 27,23%, 26,50% wydatków ogółem. W wydatkach rzeczowych dominowały wydatki na zakup materiałów i wyposażenia, zakup energii oraz zakup usług.

Udział wydatków majątkowych w wydatkach budżetu spadł w latach 2012 - 2014 z 12,15% przez 9,42% do 11,30%. W tym odpowiednio 47,53%, 58,86%, 68,80% wydatków majątkowych w analizowanym okresie zostało przeznaczonych na drogi. Na ochronę zdrowia przeznaczono odpowiednio 13,85%, 19,09%, 20,64% budżetu wydatków majątkowych z lat 2012 - 2014, a na pomoc społeczną odpowiednio 33,86%, 5,68%, 2,52% wydatków.

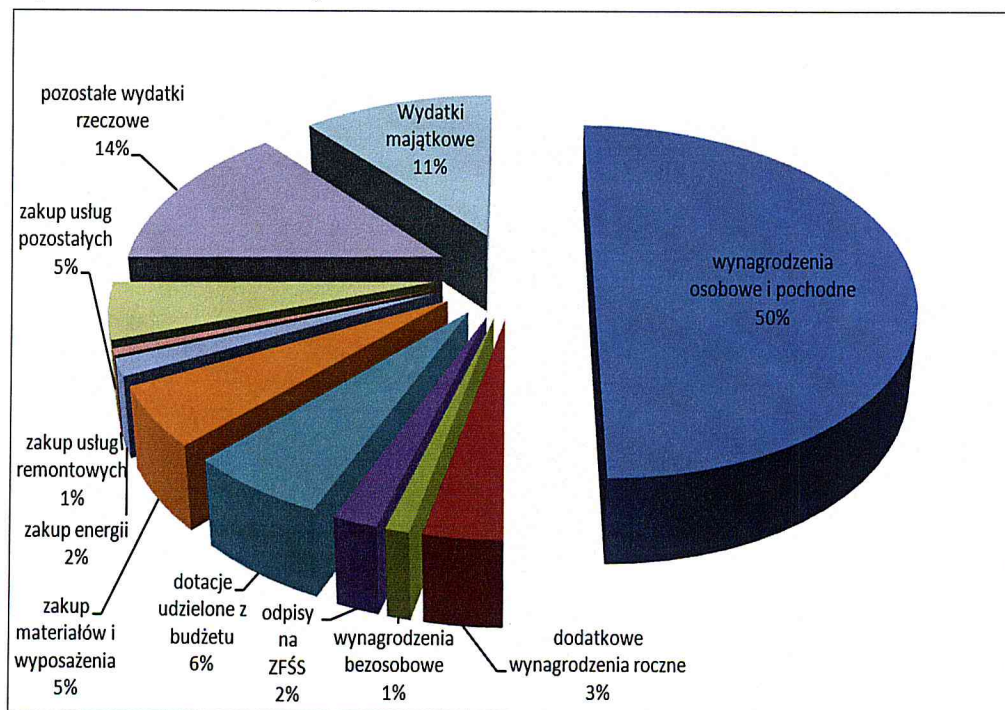
Tabela 4. Główne kierunki wydatków Powiatu w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

<i>Kierunki wydatków</i>	<i>2012</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>	<i>2013</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>	<i>2014</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>
Wydatki bieżące, w tym	46 086 390,52	87,85%	48 091 259,60	90,58%	48 378 754,40	88,70%
a) wynagrodzenia osobowe i pochodne	26 516 729,83	50,55%	27 411 358,47	51,63%	27 221 966,96	49,91%
b) dodatkowe wynagrodzenia roczne	1 710 594,04	3,26%	1 759 914,22	3,31%	1 830 364,85	3,36%
e) wynagrodzenia bezosobowe	348 697,84	0,66%	291 062,43	0,55%	561 578,11	1,03%
d) odpisy na ZFŚS	1 054 213,28	2,01%	1 039 236,61	1,96%	1 046 131,27	1,92%
e) dotacje udzielone z budżetu	2 200 096,08	4,19%	3 131 510,06	5,90%	3 263 208,94	5,98%
f) wydatki rzeczowe, w tym:	14 256 059,45	27,17%	14 458 177,81	27,23%	14 455 504,27	26,50%
zakup materiałów i wyposażenia	2 845 057,52	5,42%	2 777 765,87	5,23%	2 942 794,71	5,40%
zakup energii	815 619,47	1,55%	879 690,04	1,66%	844 472,87	1,55%
zakup usług remontowych	356 641,89	0,68%	240 368,22	0,45%	318 740,87	0,58%
zakup usług pozostałych	2 841 371,57	5,42%	2 472 195,99	4,66%	2 791 736,53	5,12%
pozostałe wydatki rzeczowe	7 397 369,00	14,10%	8 088 157,69	15,23%	7 557 759,29	13,86%
Wydatki majątkowe, w tym:	6 374 959,82	12,15%	5 002 875,77	9,42%	6 166 148,46	11,30%
a) w dziale "transport i łączność"	3 030 063,83	5,78%	2 945 094,76	5,55%	4 242 418,92	7,78%
b) w dziale "oświata i wychowanie" oraz „edukacyjna opieka wychowawcza"	132 563,95	0,25%	88 165,88	0,17%	304 309,14	0,56%
c) w dziale "ochrona zdrowia"	882 996,69	1,68%	955 372,97	1,80%	1 272 893,59	2,33%
d) w dziale "pomoc społeczna"	2 158 592,55	4,11%	284 229,78	0,54%	155 686,60	0,29%
e) w dziale "gospodarka komunalna i ochrona środowiska"	101 000,00	0,19%	67 500,00	0,13%	49 060,00	0,09%
f) w pozostałych działach	69 742,80	0,13%	662 512,38	1,25%	141 780,21	0,26%
Razem wydatki	52 461 350,34	100,00%	53 094 135,37	100,00%	54 544 902,86	100,00%

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Strukturę wydatków Powiatu w 2014 r. zaprezentowano na wykresie.

Rysunek 2. Struktura wydatków Powiatu w 2014 r.

Źródło: Analizy własne, na podstawie sprawozdań budżetowych Powiatu Sępoleńskiego

Aż 93,41% - 93,78% wydatków było ewidencjonowanych w siedmiu działach. Największą część wydatków zaewidencjonowano w dziale 801 - oświata i wychowanie (27,94% - 28,72% wydatków w latach 2012 - 2014) - w dziale tym największy udział miały wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Znaczące wydatki były także ponoszone w dziale 852 - pomoc społeczna od 23,45% do 27,18%, w szczególności na utrzymanie domów pomocy społecznej (54,95%-58,49% wydatków działu w latach 2012 - 2014), z przeznaczeniem dla rodzin zastępczych (6,54%-9,26% wydatków działu w latach 2012 - 2014) oraz na utrzymanie placówek opiekuńczo - wychowawczych (30,11%-30,60% wydatków działu).

Pięć pozostałych działów pod względem wartości wydatków to:

600 - Transport i łączność, w którym dominowały wydatki majątkowe zakup materiałów oraz wydatki związane z zatrudnieniem pracowników;

853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w którym największy udział mają wydatki w Powiatowym Urzędzie Pracy;

750 - Administracja publiczna, w którym największy udział miały wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń;

851 - Ochrona zdrowia, największe wydatki to głównie świadczenia zdrowotne i wydatki inwetycyjne;

754 - Edukacyjna opieka wychowawcza, dominują uposażenia funkcjonariuszy i pochodne.

Tabela 5. Zestawienie wydatków Powiatu według działów, w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

<i>Dział</i>	<i>2012</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>	<i>2013</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>	<i>2014</i>	<i>udział % do wydatków ogółem</i>
010 - Rolnictwo i łowiectwo	2 600,00	0,00%	-	0,00%	-	0,00%
020 - Leśnictwo	221 112,84	0,42%	227 762,13	0,43%	245 824,82	0,45%
600 - Transport i łączność	4 929 003,49	9,40%	5 072 717,10	9,55%	6 356 752,24	11,65%
630 - Turystyka	13 210,00	0,03%	4 991,28	0,01%	13 985,95	0,03%
700 - Gospodarka mieszkaniowa	10 000,00	0,02%	17 985,31	0,03%	18 000,00	0,03%
710 - Działalność usługowa	440 793,83	0,84%	484 390,67	0,91%	650 663,91	1,19%
750 - Administracja publiczna	4 857 251,76	9,26%	5 471 353,44	10,31%	4 712 532,43	8,64%
751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	-	0,00%	-	0,00%	49 794,74	0,09%
752 - Obrona narodowa	4 000,00	0,01%	3 999,24	0,01%	4 000,00	0,01%
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 801 228,70	5,34%	3 288 611,23	6,19%	3 138 603,54	5,75%
757 - Obsługa długu publicznego	632 924,62	1,21%	448 733,54	0,85%	541 310,05	0,99%
801 - Oświata i wychowanie	15 065 875,55	28,72%	15 065 693,08	28,38%	15 240 765,37	27,94%
851 - Ochrona zdrowia	2 793 913,69	5,33%	3 100 791,10	5,84%	3 336 521,59	6,12%
852 - Pomoc społeczna	14 262 539,10	27,19%	12 775 126,00	24,06%	12 791 103,81	23,45%
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4 295 820,26	8,19%	5 021 480,76	9,46%	5 396 810,08	9,89%
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	1 945 370,04	3,71%	1 949 660,97	3,67%	1 921 181,77	3,52%
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	119 142,00	0,23%	103 206,68	0,19%	72 115,04	0,13%
921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	30 860,95	0,06%	21 945,68	0,04%	25 219,26	0,05%
926 - Kultura fizyczna i sport	35 703,51	0,07%	35 687,16	0,07%	29 718,26	0,05%
Razem	52 461 350,34	100,00%	53 094 135,37	100,00%	54 544 902,86	100,00%

Źródło:

Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

W latach 2012 - 2014 Powiat zaciągnął kredyty i wyemitował obligacje o łącznej wartości 10.515.459,00 zł w tym 6.483.922,00 zł na sfinansowanie deficytu, 4.031.537,00 zł na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji. Spłaty kredytów i wykup obligacji w latach 2012 - 2014 wyniosły 9.104.071,52zł. Zatem w analizowanym okresie, zadłużenie Powiatu z tytułu zaciągniętych kredytów i wyemitowanych obligacji, oraz sprzedaży wierzytelności z długu szpitala wzrosło o 10.433.544,29 zł (w tym 9.069.426,70 zł z tyt. sprzedaży wierzytelności szpitala) do poziomu 21.249.626,70 zł.

W tym samym okresie na wydatki majątkowe przeznaczono łącznie 17.543.984,05 zł.

Tabela 6. Dochody, wydatki oraz przychody i rozchody Powiatu, w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

	2012	2013	2014
Dochody	50 047 061,23	50 642 556,29	52 535 823,41
Wydatki	52 461 350,34	53 094 135,37	54 544 902,86
Saldo	-2 414 289,11	-2 451 579,08	-2 009 079,45
Przychody, w tym:	6 564 424,00	6 763 071,00	5 905 689,97
<i>kredyty</i>	3 288 500,00	5 126 959,00	2 100 000,00
<i>obligacje</i>	0,00	0,00	0,00
<i>inne źródła</i>	3 275 924,00	1 636 112,00	3 805 689,97
Rozchody	3 275 924,00	1 931 537,00	3 896 610,52

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

3.2 Zobowiązania Powiatu Sępoleńskiego

3.2.1 Zobowiązania Powiatu Sępoleńskiego w latach 2012 – 2014

Na koniec 2014 r. zadłużenie Powiatu wynosiło 21 249 626,70 zł, w tym 12 180 200,00 zł dotyczyło zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji, a 9 069 426,70 zł dotyczyło długu spłacanego wydatkami na rozbudowę szpitala.

Relacja wydatków i rozchodów przeznaczonych na obsługę długu, do dochodów budżetu, wahała się w latach 2012 - 2014 w przedziale od 8,55% w 2012 r. do 10,87% w 2014 r. Relacja zadłużenia do dochodów budżetu wzrosła w analizowanym okresie z 36,04% do 40,45%.

Przyczyną wzrostu zadłużenia była konieczność realizacji inwestycji w latach 2011-2014 dotyczącej „Rozbudowy z przebudową Szpitala Powiatowego im. dr A. Gacy i dr J. Łaskiego NZOZ w Więcborku w celu dostosowania zakładu opieki zdrowotnej do obowiązujących przepisów prawa” z własnych środków. Powiat mając ograniczony wpływ na wielkość dochodów własnych musiał się zadłużyć na wykonanie w/w zadania inwestycyjnego.

Tabela 7. Wartość zobowiązań Powiatu z tytułu kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych na koniec lat 2012 - 2014 oraz wydatki na obsługę tych zobowiązań (dane w zł)

	2012	2013	2014
Łączna kwota przypadających do spłat kredytów, pożyczek, wykupu papierów wartościowych wraz z odsetkami	3 858 757,99	2 380 270,54	4 437 920,57
Łączne zadłużenie obejmujące zobowiązania z tyt. kredytów, pożyczek, papierów wartościowych (w tym dług na rozbudowę szpitala)	18 038 658,41	21 417 367,54	21 249 626,70
W tym wydatki na rozbudowę szpitala	7 210 000,00	7 393 287,13	9 069 426,70
W tym kredyty, pożyczki i obligacje	10 828 658,41	14 024 080,41	12 180 200,00
Obsługa zadłużenia/ dochody budżetu	7,71%	4,70%	8,45%
Zadłużenie/ dochody budżetu	36,04%	42,29%	40,45%

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Wiersz drugi tabeli nr 7 wykazuje różnice w stosunku do łącznego zadłużenia ujętego w sprawozdaniach Rb-Z za lata 2012-2013 o wierzytelności dotyczące realizacji inwestycji szpitalnej w związku z indywidualną interpretacją przepisów dotyczących sporządzania sprawozdań Rb-Z.

3.2.2 Zobowiązania Powiatu Sępoleńskiego na dzień 31.12.2014

Na dzień 31.12.2014 r. wartość zobowiązań Powiatu wynosiła 21 249 626,70 zł, z wyżej wymienionej kwoty 12 180 200,00 zł dotyczyło zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji, a 9 069 426,70 zł dotyczyło długu spłacanego wydatkami na rozbudowę szpitala.

Brak możliwości zaciągnięcia kredytu konsolidacyjnego, który umożliwiłby restrukturyzację zadłużenia. Spłata zadłużenia kredytem konsolidacyjnym zgodnie z obowiązującymi przepisami, musi być wykazana przy obliczeniu relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych. W związku z powyższym pomimo poprawy sytuacji finansowej, która byłaby skutkiem zaciągnięcia kredytu skonsolidowanego (zawarcie umów na innych warunkach niż dotychczasowe umowy) pogorszeniu uległyby wskaźniki wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych. Przyczyną konieczności opracowania programu postępowania naprawczego jest niemożliwość realizacji w 2015 roku zadań bez zaciągnięcia kredytu długoterminowego na sfinansowanie planowanego deficytu. Powiat nieosiąga bowiem dochodów w wysokości umożliwiających sfinansowanie wszystkich ustawowych zadań Powiatu. Podkreślić należy, że nigdy nie było zobowiązań wymagalnych na koniec roku jak i w czasie roku. Ponadto nie bez znaczenia jest fakt, że dane niezbędne do obliczenia relacji, której niespełnienie uniemożliwia uchwalenie budżetu na dany rok, są danymi historycznymi. W momencie opracowywania programu postępowania naprawczego Władze Powiatu nie mają już na te dane wpływu.

Szczegóły dotyczące zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji prezentuje Tabela 8 na stronie 18 oraz przewidywanego zadłużenia w latach 2016 i 2017 z uwzględnieniem tylko już zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji.

Tabela 8. Zobowiązania Powiatu na lata 2015-2017 bez nowych zobowiązań
- stan na dzień 31.12.2014 r.

LP	NAZWA ZOBOWIĄZANIA	TERMIN ZACIĄGNIĘCIA ZOBOWIĄZANIA	NAZWARODZAJ ZADANIA	KWOTA POZOSTAŁEJ RATY ZOBOWIĄZANIA	TERMIN SPŁATY RÓZNOUMIERNIE	KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU 2014	KWOTA SPŁATY W ROKU 2015	KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU 2015	KWOTA SPŁATY W ROKU 2016	KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU 2016	KWOTA SPŁATY W ROKU 2017	KWOTA ZADŁUŻENIA NA KONIEC ROKU 2017
1	OBLIGACJE KOMUNALNE BGK SERIA H	14.12.2006	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2015 ROKU	800 000,00	14.12.2015	800 000,00	800 000,00	0,00	800 000,00	0,00	800 000,00	0,00
2	OBLIGACJE KOMUNALNE BGK SERIA I	14.12.2006	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2016 ROKU	800 000,00	14.12.2016	800 000,00	800 000,00	0,00	800 000,00	0,00	800 000,00	0,00
3	OBLIGACJE KOMUNALNE BGK SERIA J	14.12.2007	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2017 ROKU	600 000,00	14.12.2017	600 000,00	600 000,00	0,00	600 000,00	0,00	600 000,00	0,00
4	OBLIGACJE KOMUNALNE BGK SERIA K	14.12.2007	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2018 ROKU	300 000,00	14.12.2018	300 000,00	300 000,00	0,00	300 000,00	0,00	300 000,00	0,00
5	OBLIGACJE KOMUNALNE BGK SERIA L	14.12.2007	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2019 ROKU	300 000,00	14.12.2019	300 000,00	300 000,00	0,00	300 000,00	0,00	300 000,00	0,00
RAZEM OBLIGACJE UMOWA O OBSŁUGĘ I GWARANTOWANIE EMISJI OBLIGACJI Z DNIA 11.12.2006 ROKU				2 800 000,00		2 800 000,00	800 000,00	2 000 000,00	800 000,00	1 200 000,00	600 000,00	600 000,00
1	POŻYCZKA WFOŚIGW/PB13013/OA-NEM	16.05.2013	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2015 ROKU	23 200,00	30.11.2015	23 200,00	23 200,00	0,00	23 200,00	0,00	23 200,00	0,00
2	POŻYCZKA WFOŚIGW/PB13079/PA-SR	03.12.2013	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2015 ROKU	166 900,00	30.11.2015	166 900,00	166 900,00	0,00	166 900,00	0,00	166 900,00	0,00
RAZEM POŻYCZKI				381 900,00		381 900,00	218 200,00	143 700,00	60 000,00	83 700,00	83 700,00	0,00
1	KREDYT DŁUGOTERMINOWY GIO/GIUS17/9/2010	15.12.2010	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2012 ROKU	387 500,00	31.07.2016	387 500,00	387 500,00	0,00	387 500,00	0,00	387 500,00	0,00
2	KREDYT DŁUGOTERMINOWY 148/2012/06 (AB.273.7.2012) ZŁOTNIKI KUJAWSKIE	09.10.2012	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2012 ROKU	257 700,00	31.01.2017	257 700,00	257 700,00	0,00	257 700,00	0,00	257 700,00	0,00
3	KREDYT DŁUGOTERMINOWY CE/9/GIN/9/2012 (AB.273.10.2012)	14.12.2012	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2012 ROKU	257 700,00	31.01.2019	257 700,00	257 700,00	0,00	257 700,00	0,00	257 700,00	0,00
4	KREDYT DŁUGOTERMINOWY 134/2013/006 (AB.273.39.2013) ZŁOTNIKI KUJAWSKIE	15.11.2013	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2013 ROKU	690 200,00	31.10.2017	690 200,00	690 200,00	0,00	690 200,00	0,00	690 200,00	0,00
5	KREDYT DŁUGOTERMINOWY 40102014520000749600867051 (AB.273.59.2014) PKO	01.12.2014	FINANSOWANIE PLANOWANEGO DEFICYTU BUDŻETOWEGO W 2014 ROKU	530 000,00	31.10.2019	530 000,00	530 000,00	0,00	530 000,00	0,00	530 000,00	0,00
RAZEM KREDYTY				437 500,00	31.05.2022	437 500,00	437 500,00	2 000 000,00	437 500,00	1 755 200,00	437 500,00	1 065 000,00
RAZEM OBLIGACJE, POŻYCZKI, KREDYTY, ZADŁUŻENIE I SPŁATY NA DANY ROK WG UMÓW				9 018 300,00		9 018 300,00	0,00	9 018 300,00	890 000,00	8 128 300,00	1 735 400,00	6 392 900,00
KWOTA DŁUGU "ROZBUDOWA SZPITALA" - SPŁATA Z WYDATKÓW BUDŻETU				12 180 200,00		12 180 200,00	1 018 200,00	11 162 000,00	1 750 000,00	9 412 000,00	2 419 100,00	6 992 900,00
RAZEM ZADŁUŻENIE				21 249 626,70		21 249 626,70	760 676,00	19 480 850,70	760 676,00	16 980 274,70	760 676,00	13 810 598,70

Źródło: Opracowanie własne - dane Powiatu Sępoleńskiego wg zawartych umów

3.3 Przyczyny zagrożenia realizacji zadań publicznych

Podstawową przyczyną trudnej sytuacji finansowej Powiatu są:

- wysokie zadłużenie, skutkujące wysokimi wydatkami na jego obsługę;
 - niedoszacowanie planu wydatków oraz przeszacowanie planu dochodów na 2014r.;
 - konieczność realizacji inwestycji „Rozbudowy, przebudowy i doposażenia Szpitala Powiatowego im. dr A. Gacy i dr J. Łaskiego NZOZ w Więcborku w celu dostosowania zakładu opieki zdrowotnej do obowiązujących przepisów prawa” bez udziału środków zewnętrznych skutkujących wykupem wierzytelności w roku 2015 w kwocie 750.576,00 zł, w roku 2016 w kwocie 750.576,00 zł, w roku 2017 w kwocie 750.576,00 zł.

Na dzień 31.12.2014 r. Powiat był znacząco zadłużony. Wartość zaciągniętych kredytów i wyemitowanych obligacji wyniosła 21.249.626,70 zł, w tym wykup wierzytelności szpitala 9.069.426,70 zł, co przy dochodach na poziomie 52.535.823,41 zł, daje relację zadłużenia do dochodów na poziomie 40,45%. Wydatki na obsługę zadłużenia w 2014 r. wyniosły 10,87% dochodów.

Należy wskazać, że zadłużenie Powiatu rosło na przestrzeni wielu lat. Wzrost zadłużenia w ostatnich trzech latach wyniósł 10.433.544,29 zł. Przyczyną była konieczność realizacji inwestycji „Rozbudowy, przebudowy i doposażenia Szpitala Powiatowego im. dr A. Gacy i dr J. Łaskiego NZOZ w Więcborku w celu dostosowania zakładu opieki zdrowotnej do obowiązujących przepisów prawa”. Pozostała kwota zobowiązań, tj. 10.816.082,41 zł została zaciągnięta przed 2012 r. Pozytywnym jest, że przyrost zobowiązań w ostatnich trzech latach był niższy od wartości poniesionych wydatków majątkowych (17.543.984,05 zł), co oznacza, że wydatki majątkowe były częściowo finansowane z dochodów bieżących, które były wyższe od wydatków bieżących w latach 2012 - 2014.

Ponadto Powiat boryka się z typowymi problemami, które występują także w innych powiatach, tj.:

- wzrastająca liczba realizowanych zadań;
- niewielki majątek;
- niewielkie możliwości wpływu na wysokość dochodów własnych
- duży udział w wydatkach oświaty, w której system wynagradzania nie jest zależny od Władz Powiatu;
- duże uzależnienie dochodów budżetu od subwencji i dotacji z budżetu centralnego;
- błędny legislacyjny – karty pojazdów.

3.4 Przyczyny programu postępowania naprawczego

Trudna sytuacja finansowa, w jakiej znalazł się Powiat na przełomie 2013 i 2014 r. skutkowałą osiągnięciem takich wskaźników obsługi zadłużenia które uniemożliwiają uchwalenie budżetu na 2015 rok spełniającym wymogi określone w ustawie o finansach publicznych. Następstwem tego było podjęcie uchwały nr 9/III/2015 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 4 lutego 2015 roku w sprawie wezwania Powiatu Sępoleńskiego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego zgodnie z art. 240a ustawy o finansach publicznych.

Zakładane znaczące wartości wykupu obligacji oraz spłaty kredytów w latach 2015-2017 skutkują wysokimi wskaźnikami dotyczącymi obsługi zadłużenia w relacji do dochodów budżetu. W tej sytuacji nie byłoby możliwe spełnienie przez Powiat warunku określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych. W związku z powyższym, konieczne stało się opracowanie programu postępowania naprawczego, zgodnie z art. 240a ustawy o finansach publicznych.

4 Plan przedsięwzięć naprawczych z harmonogramem ich wprowadzania

4.1 Działania zmierzające do poprawy finansów Powiatu podejmowane przez Władze Powiatu przed rozpoczęciem opracowania programu postępowania naprawczego

Przed rozpoczęciem opracowania programu postępowania naprawczego, Władze Powiatu podjęły działania zmierzające do poprawy sytuacji finansowej Powiatu. Działania zostały przeprowadzone w następujących obszarach:

1. Zmiany w placówkach oświatowych:

- a zatwierdzono nowe arkusze organizacyjne placówek oświatowych, co skutkuje spadkiem liczby oddziałów;

2. Racjonalizacja wydatków rzeczowych:

- a ograniczono zużycie tonerów i tuszy poprzez wydruki jednokolorowe oraz rezygnację z drukarek wymagających wyższych kosztów utrzymania

3. Zmiany w zatrudnieniu:

- a w 2014 r. zmniejszono zatrudnienie w Starostwie o jeden etat w Wydziale Finansów Starostwa Powiatowego;
- b obniżono wynagrodzenie Starosty, V-ce Starosty i Skarbnika Powiatu;

4. Pozostałe działania:

- a wprowadzono stały monitoring wydatków przez Skarbnika i Zarząd Powiatu;
- b zobowiązano dyrektorów jednostek organizacyjnych Powiatu do przygotowania analizy swoich placówek pod kątem oszczędności wydatków;
- c obniżono diety Radnych Powiatu w 2014 roku;
- d zamrożono waloryzację płac, za wyjątkiem wynagrodzeń pracowników objętych „kartą nauczyciela”

Wymienione działania zostały podjęte przed rozpoczęciem prac nad programem postępowania naprawczego, a ich efekty zostały uwzględnione w projekcie budżetu na 2015 r., przyjętym przez Zarząd.

4.2 Plan przedsięwzięć naprawczych

W celu poprawy sytuacji finansowej Powiatu, Zarząd Powiatu Sępoleńskiego zamierza wprowadzić następujące działania naprawcze:

- poczynić starania w celu pełnej realizacji dochodów ze sprzedaży majątku w roku 2015 poprzez prowadzenie negocjacji z potencjalnymi nabywcami;
- zwiększyć dochody bieżące Powiatu poprzez przekształcenie użytkowania wieczystego majątku Skarbu Państwa;
- wprowadzić oszczędności w wydatkach majątkowych, dopasowując je do możliwości finansowych Powiatu;
- wprowadzić oszczędności w wydatkach osobowych;
- wprowadzić oszczędności w wydatkach rzeczowych.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 240a ust. 5 i 6 Ustawy o finansach publicznych, w okresie realizacji postępowania naprawczego:

- nie będą podejmowane nowe inwestycje finansowane kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych;
- nie będzie udzielana pomoc finansowa innym jednostkom samorządu terytorialnego;
- nie będą udzielane poręczenia, gwarancje i pożyczki;
- nie będą ponoszone wydatki na promocję Powiatu;
- zostanie ograniczona realizacja zadań innych niż obligatoryjne, finansowanych ze środków własnych;
- do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość wydatków na diety radnych oraz wynagrodzenie Zarządu Powiatu nie będzie przekraczać wysokości wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok, w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego; w rzeczywistości, założenia programu przewidują redukcję wydatków na wynagrodzenia dla Zarządu Powiatu oraz zamrożenie wydatków na diety radnych.

4.2.1 Pełna realizacja zaplanowanych dochodów ze sprzedaży majątku w roku 2015.

W ramach programu naprawczego zaplanowano następujące dochody:

- ze sprzedaży majątku w 2015 r. – 1.700.000,00 zł, w tym:

Zestawienie nieruchomości przewidzianych do sprzedaży zaprezentowano w tabeli.

Tabela 9. Zestawienie nieruchomości przewidzianych do sprzedaży w roku 2015

lp.	położenie	nr działki	powierzchnia	opis
1	Sypniewo	278/24	0.1167 ha	Działka gruntowa, niezabudowana, dla której wydano decyzję o warunkach zabudowy : na budowę budynku mieszkalnego z garażem
2	Sypniewo	278/79	9.6416 ha	Zespół Pałacowo – Parkowy w Sypniewie
3	Kamień Krajeński	548/1	0.2981 ha	Dla działek została wydana decyzja o warunkach zabudowy na budowę 2 budynków mieszkalno – usługowych wraz z garażami i miejscami parkingowymi. Na dz. nr 548/2 parterowy, niepodpiwniczony, murowany budynek gospodarczy przykryty drewnianym dachem pod papą o pow. zabudowy 33 m ² .
4	Kamień Krajeński	548/2	0.2714 ha	
5	Kamień Krajeński	548/3	0.0776 ha	Droga dojazdowa do dz. nr 548/1 i 548/2
6	Więcbork	690/4	0.6079 ha	Ww. działki usytuowane są w niewielkiej odległości od Szpitala Powiatowego w Więcborku. Wg. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Więcbork poł. w obszarze : o funkcji mieszkaniowo - usługowej
7	Więcbork	691/4	0.1493 ha	

Źródło: Dane Powiatu Sępoleńskiego

W przypadku trudności ze sprzedażą wskazanych nieruchomości Zarząd, za uprzednią zgodą Rady Powiatu, może zaproponować uzupełnienie ww. nieruchomości innymi, w celu osiągnięcia założonego poziomu dochodów budżetu.

- zwiększenie dochodów Powiatu z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa poprzez prowadzenie negocjacji z potencjalnymi nabywcami.

4.2.2 Oszczędności w wydatkach majątkowych

Dla potrzeb programu naprawczego przyjęto następujące założenia dotyczące wydatków majątkowych:

- w 2015 r. wartość wydatków majątkowych wyniesie 9.874.941,00 zł - zostaną one przeznaczone na:

Tabela 10. Zadania inwestycyjne na 2015 rok

Lp.	Dział	Rozdział	§*	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne koszty finansowe	Planowane wydatki					jedenstka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu
						rok budżetowy 2015 (8+9+10+11)	dochody własne jst	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	14
1.	600	60014	6050	Budowa chodników w ciągu dróg powiatowych w Gminie Kamień Kraj.	105 178,77	50 000,00	25 000,00	0,00	A. 25 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
2.	600	60014	6050	Budowa chodników w ciągu dróg powiatowych w Gminie Sośno	104 000,20	50 000,00	25 000,00	0,00	A. 25 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
3.	600	60014	6050	Budowa chodników w ciągu dróg powiatowych w Gminie Sępólno Kraj.	112 492,00	50 000,00	25 000,00	0,00	A. 25 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
4.	600	60014	6050	Budowa chodników w ciągu dróg powiatowych w Gminie Więcbork	100 003,92	50 000,00	25 000,00	0,00	A. 25 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
5.	600	6004	6050	Opracowanie dokumentacji na budowę chodnika w ciągu dróg powiatowych Gmina Sośno w m. Szynwald	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	A. 10 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
6.	600	60014	6050	Przebudowa mostu na rzece Kamionka w Niwach w g. Kamień Krajeński	196 000,00	80 000,00	40 000,00	0,00	A. 40 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.
7.	600	60014	6050	Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1125 C relacji Sypniewo - Borzyszkowo na odcinku Lubcza - Borzyszkowo o długości 6,072 km zlokalizowanym pomiędzy km 3+227, a km 9+299 jej przebiegu- VI etap	806 530,00	110 000,00	55 000,00	0,00	A. 55 000,00 B. 0,00 C. 0,00	0,00	Zarząd Drogowy w Sępólnie Kr.

- w 2016 r. zaplanowano wydatki majątkowe na wartość 2.335.900,00 zł,
- w 2017 r. zaplanowano wydatki majątkowe na wartość 2.614.800,00 zł,

Należy zwrócić uwagę, że w programie naprawczym w latach 2016-2017 nie zakładano wydatków majątkowych finansowanych ze środków otrzymanych od innych JST i z budżetu państwa, ponieważ na dzień sporządzenia niniejszego dokumentu nie było podpisanych stosownych umów, gwarantujących otrzymanie takich środków. W poprzednich latach Powiat uzyskiwał jednak dochody majątkowe z tych źródeł, co pozwala sądzić, że w kolejnych latach może mieć miejsce podobna sytuacja. W związku z powyższym, przyjęty na potrzeby programu naprawczego poziom wydatków majątkowych należy traktować jako minimalny. Ponadto, jeśli w początkowym okresie realizacji programu naprawczego pojawi się szansa na pozyskanie dotacji inwestycyjnych z funduszy Unijnych, Władze Powiatu będą traktować zaplanowane wydatki majątkowe jako zapewnienie środków na wkład własny, a otrzymane środki zewnętrzne zwiększą wartość zaplanowanych wydatków inwestycyjnych.

4.2.3 Oszczędności w wydatkach osobowych

W ramach programu postępowania naprawczego przewidziano podjęcie następujących działań zmierzających do zmniejszenia wydatków osobowych:

- zmniejszenie zatrudnienia w Starostwie i w podległych jednostkach organizacyjnych; w ramach opracowywania programu postępowania naprawczego kontynuowano przegląd zatrudnienia w Starostwie i w podległych jednostkach; spadek zatrudnienia prognozowano w następujących grupach:
- pracownicy przechodzący na emeryturę, w miejsce których nie zakładano zatrudniania nowych pracowników;
- planowane zwolnienia pracowników nie wpłyną ujemnie na pełną realizację zadań;

Prognozę spadku zatrudnienia sporządzono do roku 2017, w przeliczeniu na etaty; w 2015 r. założono spadek zatrudnienia o 7 etatów, a do roku 2017 o 9 etatów; podsumowanie zakładanego spadku zatrudnienia przedstawia tabela poniżej:

Tabela 11. Planowany spadek zatrudnienia w Starostwie i w jednostkach organizacyjnych (dane w etatach)

	2015	2016	2017	Suma
Pracownicy odchodzący na emeryturę	1	1	1	3
Planowane zwolnienia pracowników	6	0	0	6
Razem spadek zatrudnienia	7	1	1	9

Źródło: Założenia Zarządu Powiatu Sępoleńskiego

- zastąpienie nauczycieli o wyższym stopniu awansu zawodowego (nauczyciele dyplomowani i mianowani), odchodzących na emerytury, nauczycielami o niższym stopniu awansu zawodowego; zmiana ta nie wiąże się ze spadkiem zatrudnienia - oszczędności powstaną w wyniku niższego poziomu wynagrodzeń nauczycieli o niższym stopniu awansu zawodowego, zastępujących nauczycieli odchodzących na emerytury, niewyliczono efektu ponieważ nieznane są stopnie awansu w przyszłych latach;
- redukcję wydatków na wynagrodzenia i pochodne w 2015 r. w stosunku do 2013 r. spadek wydatków częściowo jest spowodowany wspomnianym zmniejszeniem zatrudnienia, a częściowo zamrożeniem wynagrodzeń w Starostwie i podległych jednostkach;
- zamrożenie wynagrodzeń w 2016 r. na poziomie wynagrodzeń z 2015r; zamrożenie wynagrodzeń będzie dotyczyć wszystkich pracowników Starostwa oraz podległych jednostek, z wyjątkiem placówek oświatowych; w kolejnych latach prognozy założono inflacyjny wzrost wynagrodzeń (nie dotyczy pracowników oświaty); przy prognozowanych realnych wzrostach wynagrodzeń w gospodarce, będzie to oznaczać spadek wynagrodzeń pracowników Starostwa i podległych jednostek w stosunku do zatrudnionych w pozostałych sektorach gospodarki narodowej;
- zmniejszenie funduszu motywacyjnego w Powiatowym Urzędzie Pracy.

4.2.4 Oszczędności w wydatkach rzeczowych

Dla potrzeb programu naprawczego założono następujące oszczędności w wydatkach rzeczowych:

- w latach 2015-2017 zamrożenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, usług remontowych, pozostałych usług oraz pozostałych wydatków na poziomie wydatków z 2014 r.
- w 2015 r. - założono redukcję wydatków na zakup materiałów i wyposażenia w stosunku do 2014 r. poprzez likwidację dystrybutora wody
- ograniczenie wydatków na usługi remontowe poprzez utworzenie ekipy remontowej składającej się z pracowników zatrudnionych na roboty publiczne;
- zmniejszenie wydatków na zakup usług telekomunikacyjnych przez likwidację siedmiu numerów komórkowych;
- redukcja wydatków na dotacje dla gminnych spółek wodnych;
- redukcja wydatków na dotacje dla stowarzyszeń o 50%;
- zmiana operatora pocztowego w PUP;
- powierzenie obsługi bhp pracownikowi w PUP.

4.2.5 Pozostałe oszczędności i inne działania naprawcze

Pozostałe oszczędności wynikają z konieczności spełnienia wymogów art. 240a ustawy o finansach publicznych, tj.:

- zaprzestanie ponoszenia wydatków na promocję Powiatu - wydatki te zostaną zawieszone tylko na czas realizacji programu postępowania naprawczego;
- zamrożenie wydatków na wynagrodzenia Starosty, V-ce Starosty i Skarbnika Powiatu na okres programu postępowania naprawczego na poziomie obniżonych płac w 2014 roku;
- zamrożenie wydatków na diety radnych na lata 2015 - 2017, na poziomie obniżonych wydatków 2014 r.; zgodnie z art. 240a ust. 6 ustawy o finansach publicznych, "począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym został przyjęty program postępowania naprawczego, do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość wydatków na diety radnych [...] nie może przekroczyć wysokości wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok, w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego";

Ponadto, w ramach Programu postępowania naprawczego przewidziano podjęcie następujących działań:

1. Przeprowadzenie przeglądu stanu zatrudnienia i przygotowanie nowych struktur organizacyjnych we wszystkich jednostkach organizacyjnych.
2. Wprowadzenie zakazu zatrudnienia nowych pracowników – możliwe będą jedynie przesunięcia pracowników pomiędzy komórkami/jednostkami.
3. Weryfikacja stawek wynajmu pomieszczeń.
4. Promocja oferty edukacyjnej szkół wśród uczniów gimnazjów naszego powiatu, jak i powiatów ościennych, w celu pozyskania jak największej ilości uczniów do szkół co wpłynie na wysokość subwencji.
5. Przeniesienie działalności z wydzierżawionych pomieszczeń do pomieszczeń własnych Powiatu.

Skutki finansowe wymienionych powyżej działań nie podlegały wycenie w ramach przygotowania programu postępowania naprawczego. Powyższe założenia są dodatkowymi, w wyniku których możliwe są do osiągnięcia dodatkowe dochody i oszczędności.

4.3 Harmonogram wprowadzania działań naprawczych

Przedstawione w poprzedniej części dokumentu działania naprawcze są poprzedzone pracami przygotowawczymi, związanymi ze stroną formalno - prawną i organizacyjną programu postępowania naprawczego. W związku z powyższym, w tabeli z harmonogramem ujęto wszystkie działania niezbędne do wykonania, od których zależy powodzenie programu postępowania naprawczego.

Tabela 12. Harmonogram działań naprawczych

Rodzaj podejmowanych działań	Osoby/ podmioty odpowiedzialne	Efekt	Termin realizacji
Prace przygotowawcze			
Opracowanie programu postępowania naprawczego	Wydział Finansów Starostwa Powiatowego w Sepólnie Krajeńskim	Program postępowania naprawczego dla Powiatu Sepoleńskiego	do 09.03.2015 r.
Przedstawienie programu postępowania naprawczego Zarządowi Powiatu Sepoleńskiego	Skarbnik Powiatu Sepoleńskiego	Projekt uchwały Rady Powiatu w sprawie przyjęcia programu postępowania naprawczego	09.03.2015 r.
Prezentacja programu postępowania naprawczego radnym Powiatu. Zaopiniowanie projektu uchwały w sprawie programu postępowania naprawczego dla Powiatu Sepoleńskiego	Skarbnik Powiatu Sepoleńskiego Komisje stałe Rady Powiatu	Opinia Komisji stałych Rady Powiatu	do 16.03.2015 r.
Przyjęcie programu postępowania naprawczego	Przewodniczący Rady Powiatu	Uchwała Rady Powiatu w sprawie przyjęcia programu postępowania naprawczego	16.03.2015 r.
Złożenie programu postępowania naprawczego do Regionalnej Izby Obrachunkowej	Zarząd Powiatu Sepoleńskiego	Spełnienie deklaracji Zarządu Powiatu Sepoleńskiego	17.03.2015 r.
Analiza programu postępowania naprawczego przez Regionalną Izbę Obrachunkową	Pracownicy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy	Wydanie przez Regionalną Izbę Obrachunkową opinii o programie postępowania naprawczego	marzec 2015r.
Działania restrukturyzacyjne			
Sprzedaż majątku	Zarząd Powiatu Sepoleńskiego	Sprzedaż majątku (szczegóły - Tabela 9 na str. 17) - wpływ do budżetu kwoty 1.700.000,00 zł	do końca maja 2015r. sprzedaż zespołu pałowo-parkowego do końca roku 2015 sprzedaż działek
Zwiększenie dochodów z tyt. gospodarowania mieniem Skarbu Państwa	Zarząd Powiatu Sepoleńskiego	Dodatkowe dochody bieżące	od kwietnia 2015 2016-2017

Rodzaj podejmowanych działań	Osoby/ podmioty odpowiedzialne	Efekt	Termin realizacji
Zmniejszenie wydatków majątkowych	Zarząd Powiatu Sępoleńskiego	Ograniczenie wydatków majątkowych w latach objętych programem postępowania naprawczego dla lat 2016-2017	Lata 2016-2017
Oszczędności w wydatkach osobowych	Zarząd Powiatu Sępoleńskiego/ kierownicy podległych jednostek	Spadek poziomu zatrudnienia – utworzenie biura ds. wspólnej obsługi finansowej placówek oświatowych, spadek wydatków na wynagrodzenia i pochodne w latach 2015-2017 - zamrożenie wydatków na wynagrodzenia w roku 2015-2016 (z wyj. pracowników oświaty)	2015-2017 r. spadek poziomu zatrudnienia w Starostwie i w jednostkach podległych 9 etatów: dnia 30.01.2015 r. - podjęcie uchwały Zarząd Powiatu Nr III/33/2015 w sprawie zorganizowania wspólnej obsługi finansowej placówek oświatowych od 01.06.2015r., dla których Powiat Sępoleński jest organem prowadzącym, od 01.03.2015r. – spadek o 1 etat w Starostwie Powiatowym w Sępólnie Kraj. od 01.03.2015r. – spadek o 1/2 etatu w ZSZ Nr2 w Sępólnie Kraj. od 01.04.2015r. – spadek o 2 etaty w jednostkach oświatowych od 01.04.2015r. – spadek o 1 etat w Zarządzie Drogowym od 01.06.2015r. – spadek o 2 1/2 etatu w jednostkach oświatowych - w grudniu 2016 roku i w lipcu 2017 roku – spadek o 2 etaty w jednostkach oświatowych – przejście na emeryturę Zamrożenie wydatków na wynagrodzenia i pochodne w latach 2015-2017 na poziomie wydatków 2013 r. Zmniejszenie funduszu motywacyjnego w PUP od 2015r. do 2017r. Pozytywne efekty restrukturyzacji wydatków na wynagrodzenia będą widoczne do końca okresu prognozy.
Redukcja wydatków rzeczowych	Zarząd Powiatu Sępoleńskiego / kierownicy podległych jednostek	Redukcja wydatków na zakup materiałów i wyposażenia w 2015 r., zamrożenie wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, usług oraz pozostałych wydatków w 2016 r. na poziomie wydatków z 2015 r.	Redukcja wydatków na zakup materiałów i wyposażenia - 2015 r. zamrożenie wydatków dotyczy 2015-2017 r. pozytywne efekty redukcji/ zamrożenia wydatków będą mieć miejsce w całym okresie prognozy od 1 lipca 2015r. – likwidacja dystrybutora z wodą od 1 lipca 2015r. – likwidacja służbowych tel. komórkowych Utworzenie ekipy remontowej 2015-2017 Redukcja wydatków na dotacje dla gminnych spółek wodnych w latach 2015-2017 Redukcja wydatków na dotacje dla stowarzyszeń o 50% w latach 2015-2017 Zmiana operatora pocztowego w PUP w latach 2015-2017 Powierzenie obsługi bhp pracownikowi PUP od lipca 2015-2017
Redukcja wydatków na promocję	Zarząd Powiatu Sępoleńskiego	Brak wydatków na promocję w latach 2015-2017	Lata 2015-2017
Zamrożenie wydatków na diety dla radnych oraz zmniejszenie wydatków na wynagrodzenie Zarządu Powiatu i Skarbnika Powiatu	Zarząd Powiatu Sępoleńskiego / Rada Powiatu	Ograniczenie/ zamrożenie wydatków	Lata 2015-2017

Źródło: Analiza własne/ założeń Zarządu Powiatu Sępoleńskiego

5 Przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych wraz z określeniem metodologii ich obliczania

5.1 Efekty finansowe sprzedaży majątku

Efektem finansowym sprzedaży majątku będzie wpływ środków do budżetu z zawartych transakcji. Zgodnie z przyjętymi założeniami, w roku 2015 do budżetu wpłynie kwota 1.700.000,00 zł.

5.2 Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa

Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa pozwoli osiągnąć dodatkowe dochody:

w 2015 roku 25% od kwoty 1.399.600,00 zł wynosi 349.900,00 zł

w 2016 roku 25% od kwoty 200.000,00 zł wynosi 50.000,00 zł

w 2017 roku 25% od kwoty 200.000,00 zł wynosi 50.000,00 zł

5.3 Efekty finansowe zmniejszenia wydatków majątkowych

Efekty finansowe zmniejszenia wydatków majątkowych zostały oszacowane poprzez porównanie wydatków Powiatu w wariantcie zmniejszenia wydatków, z wariantem bez zmniejszania wydatków.

Dla potrzeb oszacowania wydatków przyjęto założenie, że wydatki majątkowe finansowane ze środków własnych (bez dotacji) w kolejnych latach kształtowałyby się na poziomie średnim z lat 2012 - 2014 i byłyby waloryzowane o inflację. W latach 2012 - 2014 średnie wydatki majątkowe finansowane ze środków własnych wyniosły 3.598.628,26 zł.

Tabela 13. Wydatki majątkowe Powiatu w latach 2012 - 2014 (dane w zł)

	2012	2013	2014
Wydatki majątkowe ogółem	6 374 959,82	5 002 875,77	6 166 148,46
Dotacje majątkowe na wydatki majątkowe	2 043 021,15	1 702 554,91	3 002 523,21
Wydatki majątkowe ogółem, finansowane ze środków własnych	4 331 938,67	3 300 320,86	3 163 625,25
Średnie wydatki majątkowe ogółem, finansowane ze środków własnych	3 598 628,26		

Źródło: Sprawozdania budżetowe Powiatu Sępoleńskiego

Średnią wartość wydatków majątkowych finansowanych ze środków własnych za lata 2012 - 2014 przyjęto jako hipotetyczną wartość wydatków w 2015 r., w przypadku braku ograniczania wydatków majątkowych - w kolejnych latach byłaby ona waloryzowana o wskaźnik inflacji. Tak oszacowane wydatki zestawiono z wydatkami z przygotowanej

prognozy, zakładającej redukcję wydatków majątkowych - opis założeń znajduje się w punkcie 4.2.2 na stronie 24-26. Oszczędności związane z wydatkami majątkowymi w okresie realizacji programu postępowania naprawczego w latach 2016-2017 wyniosą 2.246.556,52zł. Plan wydatków majątkowych w projekcie wieloletniej prognozy finansowej wynosi:

w 2016 roku 2.395.900,00 zł, średnia wydatków 3.598.628,26 zł, oszczędności 1.262.728,26zł,

w 2017 roku 2.614.800,00 zł, średnia wydatków 3.598.628,26 zł, oszczędności 983.828,26zł,

5.4 Efekty finansowe oszczędności w wydatkach osobowych

Efekty finansowe oszczędności w wydatkach osobowych zostały oszacowane w kilku grupach:

1. Oszczędności wydatków związane ze zmniejszeniem zatrudnienia w oświacie oraz przechodzeniem pracowników oświaty na emerytury. Oszczędności te zostały oszacowane łącznie, ponieważ jednostki organizacyjne zostały poproszone o przygotowanie danych na potrzeby programu postępowania naprawczego w kategoriach wskazanych w tabeli nr 14 na str. 34. Umożliwiło to oszacowanie oszczędności oddzielnie dla każdej z jednostek w ww. kategoriach. Wartość oszczędności w oświacie kalkulowano w następujący sposób:

Oszczędności związane ze zmniejszeniem zatrudnienia - kierownictwo jednostek organizacyjnych podało wartość: wydatków poniesionych na wynagrodzenia i świadczenia dla tych pracowników, którzy odejdą z jednostek organizacyjnych, przy czym:

- dla jednostek oświatowych zakładano, że oszczędności będą występować w związku z utworzeniem biura obsługi oświaty od:
 - 1 marca 2015 roku - ½ etatu
 - 1 kwietnia 2015 roku - 2 etaty
 - 1 czerwca 2015 roku - ½ etatu
 - 1 września 2015 roku - 2 etaty (zmniejszenie zatrudnienia od 1 czerwca – oszczędności od 1 września z uwagi na 3 miesięczną odprawę)
 - 1 grudnia 2016 roku – 1 etat
 - 1 lipca 2017 roku – 1 etat

Oszczędności z tego tytułu wyniosą (szczegółowe wyliczenia zawiera tabela 14):

w 2015 roku – 189.247,00 zł

w 2016 roku – 388.398,00 zł

w 2017 roku – 388.398,00 zł

Razem oszczędności w okresie programu postępowania naprawczego 966.043,00 zł.

Tabela 14. Zestawienie wynagrodzeń i oszczędności z tytułu powstania biura ds. wspólnej obsługi oświaty (dane w zł)

Zestawienie wynagrodzeń administracji i obsługi za wybrany okres rozliczeniowy od 01.06.2014 do 31.08.2014 (kalkulacja dotycząca ew. utworzenia referatu)								
L.p	stanowisko	wynagrodzenie zasadnicze	wystuga lat	dodatek funkcyjny	premia	inne	razem	miesięcznie 1 etat
ZSP Sępólno Krajeńskie								
1	Referent	7 100,00 zł	923,00 zł	- zł	2 020,00 zł	- zł	10 043,00 zł	3 347,67 zł
2	Główny księgowy	7 690,00 zł	770,50 zł	2 040,00 zł	1 771,33 zł	540,00 zł	12 811,83 zł	4 270,61 zł
LO Więcbork								
1	Główny księgowy	7 833,00 zł	1 566,60 zł	1 566,60 zł	783,30 zł	- zł	11 749,50 zł	3 916,50 zł
ZSCKR								
1	Główny księgowy	8 975,15 zł	1 795,02 zł	1 795,02 zł	2 393,37 zł		14 958,57 zł	4 986,19 zł
2	księgowa ds. kadrowych ad	7 687,14 zł	1 229,94 zł		2 049,91 zł		10 966,99 zł	3 655,66 zł
PPP								
1	Główny księgowy	7 905,00 zł	1 581,00 zł	1 581,00 zł	395,25 zł		11 462,25 zł	3 820,75 zł
LO Sępólno Kraj.								
1	Główny księgowy	8127,90	1625,58	1625,58	1570,62		12949,68	4 316,56 zł
CKZIU								
1	Główny księgowy	6 536,46 zł	1 307,28 zł	1 833,36 zł	1 307,28 zł	780,00 zł	11 764,38 zł	3 921,46 zł
2	księgowa/zasiłek chorobow	3 214,70 zł	482,20 zł	- zł	642,94 zł	- zł	4 339,84 zł	2 169,92 zł
ZS Nr2								
1	księgowa	7 902,67 zł	632,21 zł	277,75 zł	600,00 zł		9 412,63 zł	3 137,54 zł
2	referent	2 230,08 zł	289,92 zł				2 520,00 zł	840,00 zł
RAZEM							38 382,86 zł	
Roczny koszt wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, pochodnymi od wynagrodzeń i funduszem socjalnym wynosi							612 084,00 zł	
Roczny koszt wynagrodzeń wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym pochodnymi od wynagrodzeń i funduszem socjalnym wynosi (4 osób) - referatu obsługi oświaty							223 686,00 zł	
Różnica - oszczędności- rocznie							388 398,00 zł	

Źródło: opracowanie własne Powiatu Sępoleńskiego

- dla pozostałych jednostek oszczędności zakładano zgodnie ze wskazaniami kierownictwa jednostek:

- Starostwo Powiatowe – 1 etat od 1 marca 2015r., oszczędności te z tytułu wynagrodzeń i pochodnych wyniosą miesięcznie 2.602,54zł,
w 2015 roku 2.602,54 zł x 10 m-cy = 26.025,40 zł
w 2016 roku 2.602,54 zł x 12 m-cy = 31.230,48 zł
w 2017 roku 2.602,54 zł x 12 m-cy = 31.230,48 zł

razem oszczędności z tego tytułu w okresie naprawczym 88.486,36 zł

- Zarząd Drogowy 1 etat od 1 kwietnia 2015r., oszczędności z tytułu wynagrodzeń i pochodnych wyniosą miesięcznie 5.114,68 zł,

W 2015 roku 5.114,68 zł x 9 m-cy = 46.032,12 zł
W 2016 roku 5.114,68 zł x 12 m-cy = 61.376,16 zł
W 2017 roku 5.114,68 zł x 12 m-cy = 61.376,16 zł

razem oszczędności z tego tytułu w okresie naprawczym 168.784,44 zł.

2. Oszczędności związane z zamrożeniem wydatków na wynagrodzenia i pochodne w latach 2015-2016 (z wyjątkiem jednostek oświaty i straży) na poziomie 2013 r. Wartość oszczędności z tego tytułu oszacowano jako różnicę w wydatkach na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pomiędzy wariantem bez zamrażania wynagrodzeń w 2015 i 2016 r. (przy ich inflacyjnym wzroście) a wariantem przyjętym w programie postępowania naprawczego.

Wartość oszczędności wyniesie:

w 2015 roku $12.337.094,00 \text{ zł} \times 1,2\% = 148.045,00 \text{ zł}$

w 2016 roku $12.337.094,00 \text{ zł} \times 2,3\% = 283.753,00 \text{ zł}$

Razem okres 2015-2016 oszczędności z tego tytułu 431.798,00 zł

3. Oszczędności wydatków na wynagrodzenia związane ze zmniejszeniem funduszu motywacyjnego w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach: 2015 – 4.800,00 zł, 2016 – 4.800,00 zł, 2017 – 4.800,00 zł, razem 14.400,00 zł,

5.5 Efekty finansowe oszczędności w wydatkach rzeczowych

Efekty finansowe oszczędności w wydatkach rzeczowych zostały oszacowane w dwóch kategoriach:

- oszczędności związane z zamrożeniem w latach 2015-2017 wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, usług remontowych, pozostałych usług oraz pozostałych wydatków, na poziomie wydatków z 2014r.; wartość oszczędności oszacowano poprzez porównanie wydatków przy założeniu ich inflacyjnego wzrostu z poziomem wydatków przyjętym do prognozy; przy przyjętych założeniach, wartość oszczędności wyniesie w poszczególnych latach:

Razem 2015 rok 67.265,08 zł, w tym:

- w materiałach i wyposażeniu $2.879.917,73 \text{ zł} \times 1,2\% = 34.559,01 \text{ zł}$
- w usługach remontowych $318.740,87 \text{ zł} \times 1,2\% = 3.824,89 \text{ zł}$
- w pozostałych usługach $2.406.765,25 \text{ zł} \times 1,2\% = 28.881,18 \text{ zł}$

Razem 2016 rok 128.924,74 zł, w tym:

- w materiałach i wyposażeniu $2.879.917,73 \text{ zł} \times 2,3\% = 66.238,10 \text{ zł}$
- w usługach remontowych $318.740,87 \text{ zł} \times 2,3\% = 7.331,04 \text{ zł}$
- w pozostałych usługach $2.406.765,25 \text{ zł} \times 2,3\% = 55.355,60 \text{ zł}$

Razem 2017 rok 117.713,89 zł, w tym:

- w materiałach i wyposażeniu $2.879.917,73 \text{ zł} \times 2,1\% = 60.478,27 \text{ zł}$

- w usługach remontowych 318.740,87 zł x 2,1%=6.693,55 zł

- w pozostałych usługach 2.406.765,25 zł x 2,1%=50.542,07 zł

Łącznie oszczędności z tego tyt. w okresie programu postępowania naprawczego wyniosą 313.903,71 zł.

- ograniczenia wydatków na zakup materiałów i wyposażenia, usług oraz pozostałych wydatków:
 - likwidacja dystrybutora wody przyniesie oszczędności w kwocie 10.650,00 zł w latach 2015 – 2.130,00 zł, 2016 – 4.260,00 zł, 2017 – 4.260,00 zł,
 - utworzenie ekipy remontowej przyniesie oszczędności na usługach remontowych łącznie za 3 lata 90.000,00 zł,
 - zmiana operatora pocztowego w Powiatowym Urzędzie Pracy od 01 lutego 2015 roku przyniesie oszczędności 3.000,00 zł rocznie x 3lata = 9.000,00 zł w okresie programu naprawczego,
 - powierzenie obsługi w zakresie bhp pracownikowi w ramach zakresu czynności w Powiatowym Urzędzie Pracy (pracownik nabył uprawnienia) od 01 lipca 2015 roku z następującym efektem:
2015 rok -2.250,00 zł, 2016 rok -4.500,00 zł, 2017 rok -4.500,00 zł.
Okres naprawczy łącznie 11.250,00 zł,
 - likwidacja 7 szt. numerów komórkowych w Starostwie Powiatowym od 1 lipca 2015 roku przyniesie oszczędności odpowiednio w latach (do wyliczenia przyjęto 7 numerów x 30,00 zł abonament = 210,00 zł):
2015 – 210,00 zł x 6 m-cy = 1.260,00 zł,
2016 – 210,00 zł x 12 m-cy = 2.520,00 zł,
2017 – 210,00 zł x 12 m-cy = 2.520,00 zł,
Łącznie 6.300,00 zł.
- redukcja wydatków na dotacje dla gminnych spółek wodnych, wartość oszczędności szacuje się rocznie 8.000,00 zł, w okresie 2015-2017 - 24.000,00zł,
- redukcja wydatków na dotacje dla stowarzyszeń rocznie 23.000,00 zł, w okresie 2015-2017 – 69.000,00zł,

5.6 Efekty finansowe pozostałych oszczędności

Pozostałe oszczędności obejmują oszczędności wynikające z wymogów art. 240a ustawy o finansach publicznych, tj.:

- oszczędności w wydatkach na promocję Powiatu - efekty finansowe oszczędności z tego tytułu zostały oszacowane poprzez porównanie wartości tych wydatków w wariantach z programem postępowania naprawczego i bez wdrażania programu postępowania naprawczego, przy założeniu, że wydatki na ten cel byłyby ponoszone na poziomie wydatków z 2014 roku (28.000,00 zł).

Wartość oszczędności z tego tytułu w okresie programu postępowania naprawczego wyniesie 84.000,00 zł

- zamrożenie wydatków na diety dla radnych zgodnie z zapisami art. 240 a ustawy o finansach publicznych, do dnia zakończenia postępowania naprawczego wysokość wydatków na diety radnych nie może przekraczać wysokości wydatków z tego tytułu z roku poprzedzającego rok w którym została podjęta uchwała w sprawie programu postępowania naprawczego;

- w programie postępowania naprawczego przewidziano zamrożenie wydatków na diety radnych w latach 2015 - 2017 na poziomie wydatków z 2014r. Wskazać należy, że wydatki na diety radnych już od marca 2014r. zostały zmniejszone w porównaniu do wcześniej obowiązujących. Oszczędności z tytułu zmniejszenia wynoszą rocznie 16.080,00 zł, a w okresie naprawczym 48.240,00 zł.

Oszczędności z tytułu zamrożenia wyniosą 7.728,00 zł odpowiednio w latach:

2015 - $138.005,35 \text{ zł} \times 1,2\% = 1.656,00 \text{ zł}$

2016 - $138.005,35 \text{ zł} \times 2,3\% = 3.174,00 \text{ zł}$

2017 - $128.005,35 \text{ zł} \times 2,1\% = 2.898,00 \text{ zł}$

Razem program postępowania naprawczego z tytułu zmniejszenia i zamrożenia diet radnych wyniesie 55.968,00 zł oszczędności.

- oszczędności z tytułu zmniejszenia wysokości wynagrodzeń kierownictwa (Starosta, V-ce Starosta, Skarbnik) w roku 2014 wynoszą miesięcznie 4.344,91 zł $\times 12 \text{ m-cy} = 52.138,94 \text{ zł}$, a za okres 2015-2017 oszczędności wyniosą 156.416,82 zł.

5.7 Podsumowanie efektów finansowych przedsięwzięć naprawczych

Łączna wartość efektów finansowych programu naprawczego w latach 2015-2017 została oszacowana na 6.897.350,33 zł.

Tabela 15. Podsumowanie efektów finansowych programu postępowania naprawczego

	2015	2016	2017	Razem program postępowania naprawczego
Wzrost dochodów ze sprzedaży majątku	1 700 000,00			1 700 000,00
Dochody bieżące z tytułu gospodarowania mieniem Skarbu Państwa	349 900,00	50 000,00	50 000,00	449 900,00
Oszczędności w wydatkach majątkowych		1 262 728,00	983 828,00	2 246 556,00
Oszczędności wydatków związane ze zmniejszeniem zatrudnienia oraz przechodzeniem pracowników oświaty na emerytury	261 304,52	481 004,64	481 004,64	1 223 313,80
Oszczędności związane z pozostałymi wydatkami na wynagrodzenia i składkami od nich naliczanymi	56 938,94	56 938,94	56 938,94	170 816,82
Oszczędności związane z zamrożeniem wydatków na wynagrodzenia do 2017 r.	148 045,00	283 753,00	7 194,00	438 992,00
Oszczędności związane z zamrażaniem wydatków rzeczowych	67 265,08	128 924,74	117 713,89	313 903,71
Oszczędności związane z redukcją wydatków na zakup materiałów i wyposażenia	37 380,00	41 760,00	41 760,00	120 900,00
Oszczędności w wydatkach na promocję (rozdział 75075)	28 000,00	28 000,00	28 000,00	84 000,00
Oszczędności z tyt. dotacji dla stowarzyszeń	23 000,00	23 000,00	23 000,00	69 000,00
Oszczędności z tyt. dotacji dla gminnych spółek wodnych	8 000,00	8 000,00	8 000,00	24 000,00
Oszczędności z tyt. obniżenia i zamrożenia diet radnych	17 736,00	19 254,00	18 978,00	55 968,00
Razem efekty finansowe programu postępowania naprawczego	2 697 569,54	2 383 363,32	1 816 417,47	6 897 350,33

Źródło: opracowanie własne Powiatu Sepeleńskiego

6 Prognoza budżetu Powiatu Sępoleńskiego do roku 2027

6.1 Założenia przyjęte do prognozy budżetu

Prognozę budżetu Powiatu Sępoleńskiego stanowi projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej do roku 2027.

Podstawą do prognozy był projekt uchwały budżetowej na 2015 rok, przyjęty przez Zarząd Powiatu, w którym naniesiono zmiany do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu.

6.1.1 Założenia makroekonomiczne

Dla potrzeb prognozy przyjęto następujące założenia makroekonomiczne:

- zakładany wskaźnik inflacji, wzrostu PKB, tempa wzrostu wynagrodzeń w gospodarce oraz operacji otwartego rynku przyjęto na podstawie dokumentu "Wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego. Aktualizacja -październik 2014", wydane przez Ministra Finansów, w dniu 2 października 2014 r., z uwzględnieniem następujących wyjątków:
 - we wskazanym dokumencie na podstawie opublikowanych prognoz oszacowano coroczne tempo wzrostu wynagrodzeń do 2018 r., po czym dla kolejnych lat przyjęto założenie o tempie wzrostu wynagrodzeń na poziomie średnim z lat 2015 - 2018;
 - rentowność operacji otwartego rynku po roku 2018 przyjęto dla potrzeb prognozy na poziomie z 2018 r., przy założeniu, że będą się one zmieniać w proporcji do prognozowanych zmian w inflacji;
- udziały Powiatu w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych w 2012 r. przyjęto zgodnie z art. 5 ust 2 i art. 5 ust 3 Ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2003 r. Nr 203 poz. 1966), czyli 10,25% w przypadku udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i 1,40% w przypadku udziału w podatku dochodowym od osób prawnych; założono, że w kolejnych latach prognozy, udziały te będą na takim samym poziomie jak w 2015 r.;
- stopę podatku dochodowego od osób fizycznych przyjęto na podstawie danych opublikowanych przez Ministerstwo Finansów za 2013 r.; założono, że w całym okresie prognozy stawka podatku pozostanie na poziomie z 2013 r.;
- stopę podatku dochodowego od osób prawnych w 2015 r. przyjęto na poziomie określonym w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. 1992 nr 21 poz. 86 z późn. zm.), czyli 19%; założono, że w latach 2016 - 2026 stopa podatku dochodowego od osób prawnych pozostanie na poziomie z 2015 r.;
- założono, że w całym okresie prognozy, proporcje pomiędzy stopami WIBOR 1Y, WIBOR 6M, WIBOR 3M i WIBOR IM a rentownością operacji otwartego rynku będą na poziomie z 2014 r.; stopy WIBOR dla 2014 r. przyjęto na poziomie wartości średnich za okres od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r. - na podstawie danych publikowanych na stronach <http://www.money.pt/pieniadze/depozvtv/srednia/>.

Tabela 16. Założenia makroekonomiczne

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa inflacji	1,20%	2,30%	2,10%	2,50%	2,40%	2,40%	2,40%	2,40%	2,30%	2,30%	2,30%	2,30%	2,30%
Stopa wzrostu PKB	3,40%	3,70%	3,90%	4,00%	4,00%	3,80%	3,70%	3,40%	3,20%	3,10%	3,00%	2,90%	2,90%
Zakładany udział powiatów w podatku od osób prawnych	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Zakładany udział powiatów w podatku od osób fizycznych	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%	10,25%
Zakładana zmiana realnych wynagrodzeń - w gospodarce narodowej	3,03%	2,49%	2,69%	2,49%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%	2,67%
Zakładana efektywna stopa podatku dochodowego od osób fizycznych	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%	16,60%
Zakładana stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%	19,00%
Zakładane stopy procentowe operacji otwartego rynku	2,00%	2,40%	3,10%	3,60%	3,46%	3,46%	3,46%	3,46%	3,31%	3,31%	3,31%	3,31%	3,31%
WIBOR 1M	2,06%	2,47%	3,19%	3,71%	3,56%	3,56%	3,56%	3,56%	3,41%	3,41%	3,41%	3,41%	3,41%
WIBOR 3M	2,10%	2,51%	3,25%	3,77%	3,62%	3,62%	3,62%	3,62%	3,47%	3,47%	3,47%	3,47%	3,47%
WIBOR 6M	2,10%	2,52%	3,26%	3,79%	3,64%	3,64%	3,64%	3,64%	3,48%	3,48%	3,48%	3,48%	3,48%
WIBOR 1Y	2,12%	2,55%	3,29%	3,82%	3,67%	3,67%	3,67%	3,67%	3,52%	3,52%	3,52%	3,52%	3,52%

Źródło: opracowanie własne na podstawie "Wytocznych dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego.. Aktualizacja - październik 2014" obowiązujące przepisy prawne/ notowania stóp procentowych/

6.2 Wyniki prognozy budżetu

Przy przyjętych założeniach, do roku 2017 włącznie, budżet Powiatu nie będzie spełniać warunku określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, ale będzie spełniać warunek określony w art. 242 ust. 1 ustawy. Od roku 2018, warunki określone w art. 242-244 ustawy o finansach publicznych będą spełniane.

7 Spis załączników, tabel i rysunków

7.1 Spis załączników

Załącznik nr 1 Prognoza budżetu Powiatu Sępoleńskiego

7.2 Spis tabel

TABELA 1.	DOCHODY I WYDATKI POWIATU W LATACH 2012 -2014 (DANE W ZŁ)	7
TABELA 2.	GŁÓWNE ŹRÓDŁA DOCHODÓW POWIATU W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	8
TABELA 3.	ZESTAWIENIE DOCHODÓW POWIATU WEDŁUG DZIAŁÓW, W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	10
TABELA 4.	GŁÓWNE KIERUNKI WYDATKÓW POWIATU W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	12
TABELA 5.	ZESTAWIENIE WYDATKÓW POWIATU WEDŁUG DZIAŁÓW, W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	14
TABELA 6.	DOCHODY, WYDATKI ORAZ PRZYCHODY I ROZCHODY POWIATU, W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	15
TABELA 7.	WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ POWIATU Z TYTUŁU KREDYTÓW, POŻYCZEK, WYEMITOWANYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NA KONIEC LAT 2012 - 2014 ORAZ WYDATKI NA OBSŁUGĘ TYCH ZOBOWIĄZAŃ (DANE W ZŁ)	16
TABELA 8.	ZOBOWIĄZANIA POWIATU NA LATA 2015-2017 BEZ NOWYCH ZOBOWIĄZAŃ - STAN NA DZIEŃ 31.12.2014 R.	18
TABELA 9.	ZESTAWIENIE NIERUCHOMOŚCI PRZEWIDZIANYCH DO SPRZEDAŻY W ROKU 2015	23
TABELA 10.	ZADANIA INWESTYCYJNE NA 2015 ROK	24
TABELA 11.	PLANOWANY SPADEK ZATRUDNIENIA W STAROSTWIE I W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH (DANE W ETATACH)	26
TABELA 12.	HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH	30
TABELA 13.	WYDATKI MAJĄTKOWE POWIATU W LATACH 2012 - 2014 (DANE W ZŁ)	32
TABELA 14.	ZESTAWIENIE WYNAGRODZEŃ I OSZCZĘDNOŚCI Z TYTUŁU POWSTANIA BIURA DS. WSPÓLNEJ OBSŁUGI OŚWIATY (DANE W ZŁ)	34
TABELA 15.	PODSUMOWANIE EFEKTÓW FINANSOWYCH PROGRAMU POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO (DANE W ZŁ)	39
TABELA 16.	ZAŁOŻENIA MAKROEKONOMICZNE	41

7.3 Spis rysunków

RYSUNEK 1. STRUKTURA DOCHODÓW POWIATU W 2014 R.	8
RYSUNEK 2. STRUKTURA WYDATKÓW POWIATU W 2014 R.	13